

In dit tijdperk, waarin door den oorlog de geheele beschaafde wereld een zoo groote verandering heeft ondergaan, daar kan het niet anders zijn of ook de grootste stad, de meest uitgestrekte verzamelpplaats van menschen, die de wereld kent, is veranderd. — Londen is het Londen van vroeger niet meer.

Niet alleen het simpele feit dat 's avonds na zeven uur de gansche stad in duister is gehuld geeft van dit anders zijn blijk, maar de couranten, de theaters, de bars en restaurants, alles doet de vreemdeling zien, dat de flegmatische Londenaar veranderd is en een mensch is geworden vervuld van hevige oorlogswede, dat de Engelschman in het algemeen door het oorlogsvuur zoo is aangetast dat van den kalmen en welberekenden business-man, zooals wij dien vroeger kenden, weinig is overgebleven.

De Duitschers worden in Londen thans gehaat zooals geen mensch zijn medemensch haast kan haten en de Deutsche keizer, als vertegenwoordiger van het Deutsche volk, of tenminste als zoodanig beschouwd, is de man waarop zich al deze haat concentreert en die het ontgelden moet. Ontelbaar zijn de spotschriften, de prentbriefkaarten en de brochures die tegen en over hem in de wereld worden gezonden. Geen courant verschijnt of de een of andere caricaturist geeft er zijn humor in ten beste en Z. M. wordt op de meest onmogelijke en dwaze wijze uitgeteekend. Een heel enkel maal sluipt ook wel eens wat goede en gezonde humor door al die oorlogshaat heen. Zoo gaf bijvoorbeeld een van de geillustreerde bladen de volgende anecdote ten beste.

„Een jongen vraagt een ouden man den kortsten weg naar het naastbijzijnde hospitaal en het antwoord is: schreeuw maar „hoera vóór den keizer“, — en ze brengen je er wel heen.”

Dit is teekenend en het zou niet moeilijk zijn tal van voorbeelden aan te halen om te bewijzen, dat de haat tegen Duitschland zoo sterk is geworden, dat ze den gewonen, normalen gedachtengang geheel heeft gestoord; de Engelschman denkt niet meer op dat punt; wat er thans nog „goed“ in de wereld is, dat deden of doen de Engelschen, wat er „slecht“ is, dat hebben de Duitschers gedaan. Over Oostenrijk, dat beschouwd wordt de eigenlijke oorzaak van het treurspel te zijn, wordt niet gesproken; Duitschland is momenteel voor den Engelschman de incarnatie van al wat slecht is, en het zal nog lang duren, voor dat deze toestand zal gaan verminderen; zij is te intens en daarenboven te verspreid. Wanneer men ernstige menschen hoort zeggen, dat ze hopen dat de Deutsche taal in het vervolg niet meer op de Engelsche scholen zal worden onderwezen, dan moet het den Hollander, die zijn vreemde talen en hunne literatuur liefheeft, toch bang om het hart slaan.

Natuurlijk heeft dit alles voor het land ook wel zijn goede zijde. De vrijwillige dienstname voor Lord Kitchener's 500.000 man zou zeker zonder deze oorlogsdrijf niet zoo gemakkelijk en vlug van stapel zijn geloopt. In Londen, waar men vroeger weken kon vertoeven zonder een enkel militair te zien, ziet men thans telkens lange rijen soldaten, gedeeltelijk met, gedeeltelijk zonder uniform, zingend en fluitend door de straten marcheren. Het eigenaardige is, dat de haat tegen Duitschland, het

Engelsche volk tot datgene, wat and 't allermeest militairisme. Het groote oefenen ook in de anhet geheele land exercitie-terreel wordt er gecombineerd. Zeker is overdreven gening van sport natie thans ten zijn meest sterke, die door de stramannen, die in vermoeienissen ontberingen van te doorstaan. oorlog lang zal bij de Engelschen sloten te overkennen hun vij niet te weten dat opgeven voordat mogelijkheid om vaststaat. Zoals Lord Kitchener's natie vond een gretig gehoor en daarenboven is er ook genoeg reclame voor gemaakt. Alle huurauto's zijn beplakt met veelkleurige biljetten met de opschriften „Het land en de

Een uit velen.

heeft gebracht het in zijn vijfverfoede, nl. het Hyde-park is één plaats geworden dere steden over zijn de parken tot nen ingericht en mandeerd en gehet dat de als wraakte beoefende Engelsche goede komt. Het geharde kerels, ten marcheeren, staat zijn om te dragen en de een langen krijg Want dat deze duren, dat staat vast. Zij zijn bewinnen en ze and te goed om ook deze niet zal de absolute ondoor te vechten reeds gezegd, oproep aan de

een beleefdheid van de Engelsche dagbladpers tegenover onze zoo zwaar bezochte Zuidelijke bureen en zelfs hebben vele avondbladen het laatste nieuws in verkorten vorm in de Vlaamsche taal afgedrukt. Trouwens er wordt in Londen veel gedaan om het den Belg naar den zin te maken.

Wat het zakenleven betreft, bemerkt men zoo oppervlakkig weinig verschil met vroeger; tal van firma's hebben in hunne uitstallkasten groote plakaten geplaatst met de woorden „business as usual“ maar de goede opmerker kan toch wel zien dat ook aan het Engelsche zakenleven wat hapert. Wel wordt door de regering al het mogelijke gedaan om alles zoo geregeld mogelijk te laten voortgaan en wordt er zelfs met nadruk op gewezen dat het thans de tijd is te trachten overal waar mogelijk den handel op de Duitschers te heroveren waar die in de afgelopen jaren verloren werd, maar of dit wel zoo geheel zal lukken is een open vraag.

In de winkels wordt veel reclame gemaakt door die goederen uit te stallen, die van zuiver Britschen oorsprong zijn, maar er zijn zoovele zaken die zoo speciaal Duitsch zijn, dat de Engelsche markt niet in staat is ze te leveren. De Engelsche moeder zal het met Kerstmis nog wel merken wanneer ze speelgoed voor haar kinderen wil koopen, want dit is een van die artikelen waar de Deutsche industrie sinds jaren her reeds het monopolie van heeft gehad en zoo zijn er meerdere.

Er zijn nog tal van andere zaken die eene beschrijving overwaard zijn, maar het zou hier te ver voeren die alle min of meer uitvoerig te bespreken. We kunnen alleen nog noemen het „Prince of Wales fund“ d.i. een fonds ter ondersteuning van diegenen die door den oorlog lijden.

Dit fonds, dat de vorige week tot drie en een half miljoen pond sterling was geklommen (42 miljoen gulden dus) heeft ten doel hulp te verleen aan allen die door den oorlog, direct of indirect broedeloos zijn geworden en is bijeengebracht uit enkel vrijwillige bijdragen. Het werkt met sub-comite's over het geheele land en zal zoodra het goed en wel georganiseerd is zeer zeker een nuttig en welbesteed werk kunnen verrichten.

Een aardig denkbeeld is van 's Konings dochter Princess Mary uit gegaan. Haar broer wilde voor de dagelijksche behoefte zorgen, zij dacht aan den naderenden Kerstmis en haar oproep gold nu het bijeenbrengen van £ 100,000 voor het geven van een kerstgeschenk aan iederen soldaat of matroos in dienst.

Den eersten dag den besten werd door 18 personen (waaronder de vorstelijke familie die te samen fl 2500 gaven), een fl 50,000 bijeengebracht.

Weldadigheid betracht Engeland altijd in het groot. Grappig Engelsch is het slot van 's Prinsesjes oproep: „Kan men iets denken, dat beter en hartelijker opwekking voor den strijd is dan een geschenk dat direct van het vaderland komt juist op den Kerstdag. Help mij dus als je blijft! Mary.”

*

Wij zijn hiermede zoowat gekomen aan het einde van onze beschouwing en hebben eens iets laten zien hoe men in Londen zich in den oorlogstoestand schikt. Het is een feit dat het rustig vertrouwen in hun machtige vloot de Engelschen voor landingen niet bevreesd hoeft te doen wezen, terwijl tegen de luchtschepen alle mogelijke voorzorgsmaatregelen zijn genomen. Toch heerscht er over het algemeen een zenuwachtige stemming en brengt een bericht van een kleine overwinning een roes van vreugde een dito van een nederlaag een groote depressie teweeg en het is vooral door deze zenuwachtige stemming dat dit Londen zich onderscheidt van het Londen van voorheen, het zelfbewuste, en oppermachtige Londen zooals het steeds troonde als de grootste onder de grooten.

HOE HET VOLK ZICH TE BUITEN GING.
Duitsche winkels vernield.

BIJ HET STANDBEELD VAN NELSON.

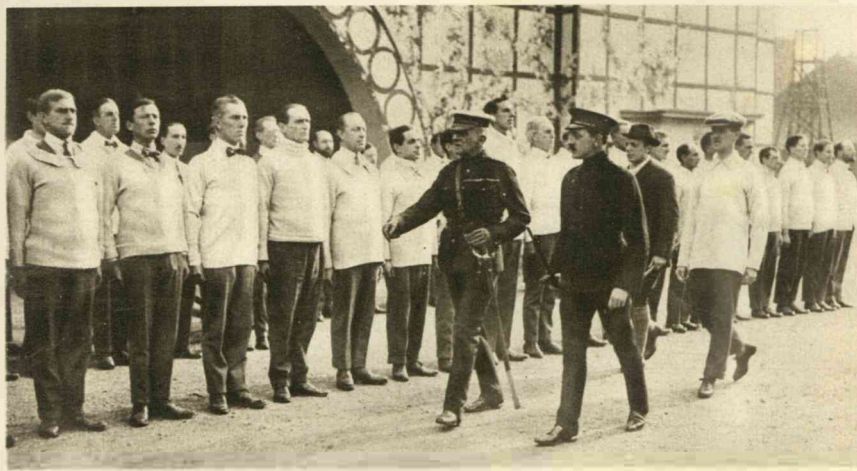
koning hebben je noodig“ of „Ben je gezond, teken dan voor het leger“, terwijl wel een van de beste platen was, het portret van Lord Kitchener met den vinger vooruit wijzend en het onderschrift „I want you, young man,“ alsof hij zeggen wil, juist jou heb ik noodig, jong mensch!

Op tal van plaatsen zijn de inschrijvingskantoren geopend zoowel in de „City“ (waar het gebouw van de „North German Lloyd“ er voor werd ingericht) als in de „West-End“. Voor de groote hotels sloegen de militairen hun kampen op en het stadhuis (Mansion House) is bijna onzichtbaar geworden door de groote legeradvertenties en aanplakborden.

*

Het nieuws dat de Londenaars van het oorlogsterrein krijgen is zeer weinig en dan nog niet altijd versch. De hoofdschotel wordt gevormd door het officieele Fransche bericht af en toe onder bijvoeging van de meestal bijgekomen berichten uit Petrograd en Rome, die dan via Amsterdam de Londensche pers heeten te bereiken. De couranten-lezer heeft dan ook wel, (al ging het uit den aard moeilijk), leeren inzien dat niet alles juist kan zijn, maar de moeilijkheid is natuurlijk, waar de grens tusschen dit alles moet worden getrokken.

Eigenlijk behoeft men in 't geheel geen couranten meer te lezen, de vele aanplakbiljetten geven het nieuws in verkorten vorm reeds weer en het is voor den Hollander een eigenaardige gewaarwording om te midden van de Londensche herrie plotseling een biljet te zien met het een of andere, vaak dan nog slecht gestelde, Hollandsche opschrift. Dit is

VOOR „HOME-DEFENCE“.
Sir Alfr. Turner inspecteert de recruten, die zich aanmeldten voor het leger dat in Engeland blijft.